

Þáttur af Karli vasa í Magnúsar sögu gæða káp. 11-9.

Brandkransuþáttur gefinn út í „Nordiske Oldskrifte.“

Þáttur af Leife Össurarsyni, Torcyngasaga, káp. 119. sgg.

Þáttur af Audunni vestforaki í Haraldar sögu harðráða, káp. 12-15.

Þáttur af Brandi hinum öfva í Haraldar sögu harðráða, káp. 96.

Þáttur af Egli af Vindulshaga, hvergi annarsláðar gefinn út svo eg viti.

Þáttur af Oddi Ufagssyni í Haraldar sögu harðráða, káp. 106-107.

Þáttur af Blöð-Egli í Nýglinga sögu, káp. 33-40.

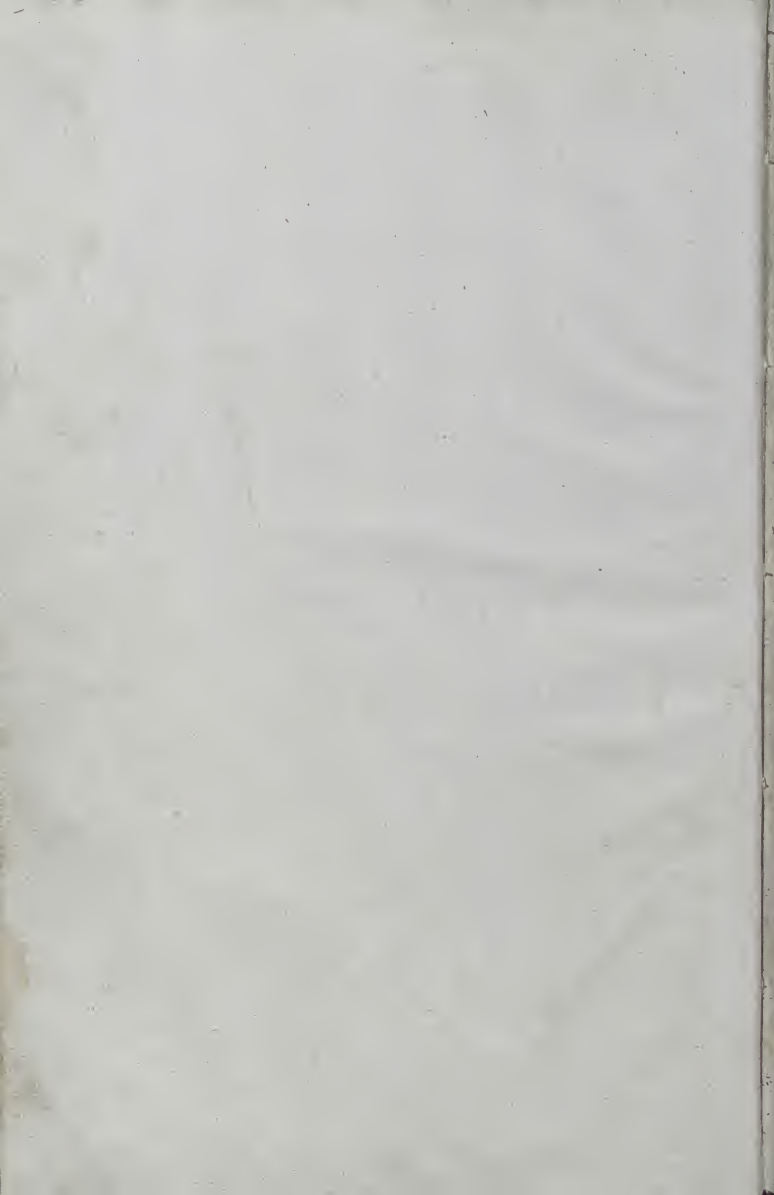
Þáttur af Kákoni Klævessyni í 11. bndi af Fornmanna sögum, bls. 422-439.

Heri indeholdes de af Rectorat B. Mortariis
i Anledning af det Kjöbenhavnske Universi-
tets Høitideligheder Tid efter anden indgivne
samtlige Maanedstællinger paa' Aftens og af
Aam overalt paa' Aften tilligemed end, for
hver isat, særskilt indledning. Lige
Maanedstællinger (Specimen) ere følgende:

1. pakt af Karl V. (der gælte Carl V. d. 1515.)
2. Brevskrift af Karl V. (der gælte Carl V. d. 1516.)
3. pakt af Kgl. Brevskrift af Karl V. (der gælte Carl V. d. 1517.)
4. pakt af Kgl. Brevskrift af Karl V. (der gælte Carl V. d. 1518.)
5. pakt af Kgl. Brevskrift af Karl V. (der gælte Carl V. d. 1519.)
6. pakt af Kgl. Brevskrift af Karl V. (der gælte Carl V. d. 1520.)
7. pakt af Kgl. Brevskrift af Karl V. (der gælte Carl V. d. 1521.)
8. pakt af Kgl. Brevskrift af Karl V. (der gælte Carl V. d. 1522.)
9. pakt af Kgl. Brevskrift af Karl V. (der gælte Carl V. d. 1523.)

Specimen de Erico Kgl. Gendarmis, amantore. [1611.]

SOLENNIA ACADEMICA

AD

CELEBRANDUM

DIEM XXVIII JANUARI MDCCCXVIII

REGI NOSTRO AUGUSTISSIMO

FREDERICO SEXTO

NATALEM

HABENDA INDICIT

UNIVERSITATIS REGIÆ HAVNIENSIS

R E C T O R

CLAUDIUS FREES HORNEMAN

THEOLOGIAE DOCTOR ET PROFESSOR PUBL. ORD. ATQUE ORDINIS DANEBO. COMMENDATOR

CUM

SENATU ACADEMICO.

Commentarium anecdotum *de Auduno Regem Suenonem Afrithidam invifente*

Islandice et latine edidit cum præfatiuncula

huic feſto prolufurus M. *BIRGERUS THORLACIUS*, Prof. El. Lat. et Ord. Danebo. Equeſ.

TYPIS SCHULTZIANIS.

AL. MONTANA ALMANAC

78

Published by the Montana Almanac Co.

Printed and Published by the Montana Almanac Co.

For Sale by the Montana Almanac Co.

Price 12 Cents

Entered as Second-Class Matter, May 1, 1879.

Postage paid at Helena, Montana.

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Act of October 3, 1917.

Postage paid at Helena, Montana.

Postage paid at Helena, Montana.

Postage paid at Helena, Montana.

Postage paid at Helena, Montana.

Postage paid at Helena, Montana.

Postage paid at Helena, Montana.

Postage paid at Helena, Montana.

Postage paid at Helena, Montana.

Postage paid at Helena, Montana.

Postage paid at Helena, Montana.

Postage paid at Helena, Montana.

Postage paid at Helena, Montana.

Postage paid at Helena, Montana.

Postage paid at Helena, Montana.

Refert vetustas, priscis quibusdam gentibus eum morem fuisse, ut solennibus occasionibus munera suis Regibus offerrent, splendida minus, quam simplicia, et ex animi sensu magis, quam ex doni magnificentia dijudicanda. Pulcrum est, quod tradit Ælianus, Persam aliquem, dum Regi Artaxerxi Mnemoni in itinere obviis, quod donaret, non haberet, aquam, ex flumine quidem Cyri, obtulisse, Regemque id benigne admodum excepisse. *)

Adest dies XXVIIIus Januarii A. MDCCCXVIII, quo semiseculum suæ ætatis complevit Rex noster Augustissimus **FREDERICUS SEXTUS**. Resonabunt in omni Daniæ angulo vota de Regis Optimi incolumitate; vota quidem eo fervidiora, quo magis grata patria agnoscit, in principis salute suam inesse salutem, salvoque Rege omnia salva fore tuto confidit. Festo tam augusto bonus quisque civis principem hoc omine salutabit: "O si oculos in pectora posses inferere et nostros intus deprendere sensus!" optimoque quod concipi potest, dono Regem, inter natalium semisecularium gaudia, ornabit: animo videlicet principis amantissimo, omniaque pro Rege domoque Regia devovere parato.

Universitas Regia Havniensis, quæ honori sibi semper duxit Reges suos sincerissimo cordatissimoque amore prosequi, communes omnium civium gratulationes de quingagesimo Regis natali lætissima participat. Dum itaque Te, Lector benevole! ad Solennia Academica hac occasione celebranda invitamus, Anecdoton Scandinavicum more nostro tecum communicamus, munus memorans, quod vir Islandus Suenoni Astrithidæ Daniæ Regi, devoto, nullisque impedimentis aut periculis fracto, animo obtulerit. Speramus, uti Artaxerxes Mnemon aquam, ex Cyri, regni Persarum conditoris, flumine hausitam, non spernebat, sic Regem nostrum Augustissimum, hoc quaecunque munus, ex prisco Boreæ fonte petitum, haud dedignaturum.

Anecdoton, quod nunc publicamus, inscribitur: *Páttir af Auduni Vestfirðska*: Relatio de Auduno ex Vestfiordis in Islandia oriundo, imprimis de ejus ad Suenonem Astrithidam Daniæ Regem protectione. Hæc historiola ob rei narratæ dulcedinem poetæ non nemini digna visa est, quæ carmine populari**) decantaretur. Suhmius magno suo operi Historiæ Daniæ, ubi de Suenone agit,***) hujus Commentarii argumentum inferuit. Müllerus****) quoque noster in sua Sagarum Scandinavicarum Bibli-

*) Cfr. *Æliani Sophista varia historia*, cum notis variorum, curante Abrahamo Gronovio, Lugd. Bat. &c. 1731. 4to. Ibi Cap. XXXIIIdo Libri primi hæc leguntur: "Ferunt hominem Persam, cui nomen Simætas, procul a suo tugurio, obvium factum Artaxerxi qui Mnemon cognominabatur; consilia itaque inopem, perturbatum luisse istius metu et regis verecundia. Quam vero quid in præsentia faceret, non haberet, sequæ ab aliis Persis superari non ferret, neque infamis videri vellet, eo quod regem muneribus nullis honoraret, ille ad præterfluentem proximæ fluvium, nomine Cyrum, festinanter accurrens, et, quantum maxime pedibus poterat, tum procumbens, et aquam utrâque manu hauriens: O rex, inquit, Artaxerxes, regnes in æternum! Nunc ego quidem, ubi et quomodo possum, te honoro, ut ne indonatus, quantum quidem ad meâ adinet et quantum in me est, præterear. Honoro autem te Cyri fluminis aqua. Quando vero ad stationem tuam perveneris, ego domo mea, quantum meæ facultates patientur, pretiosissima et optima ferens te honorabo, et forsitan haud cedam cuiquam aliorum, qui suis muneribus te jam exceperant. Artaxerxes hiæce delectatus est, et, Ego vero, inquit, o homo, lubens munus tuum accipio, et in pretiosissimis habeo, et illis par dico: primum quoniam aqua rerum omnium est optima: deinde, quoniam Cyri nomen præ se fert. Tu vero mihi divertenti in mansionem fac adpareas. Hæc locutus mandavit Eunucho, ut munus ejus reciperent: illi vero quam citissime accurrentes, in auream phialam de manibus ejus aquam exceperunt. Rex vero, quum ad diversorium suum pervenisset, misit homini Persæ Rulam Persicam, et phialam auream et mille Daricos. Simulque ferentem eam dicere jussit accipienti: Jubet te Rex animum tuum ex isto auro oblectare, quoniam Tu ipse quoque animum exhillarasisti, minime indonatum neque inonoratum passus: sed quemadmodum hæc res ferebat, ita veneratus. Vult autem, ut hæc phiala aquam ex illo fluvio hausitam bibas."

**) Cfr. *Almuens Sænger af Claus Frimann*, Sognepræst for Davids Menighed i Bergens Stift. Kiøbenhavn 1790. 8vo. Ibi inter carmina, Hæders- og Mindesange incripta, melos secundum *Audunum* celebrat pp. 40-44. Accepimus etiam, in melo quodam islandico recentiori (*Rima* dicto) hoc argumentum decantari.

****) *Historie af Danmark*. 4 D. S. 477-480.

****) *Sagabibliothek*, 1ste Bind. Kbn. 1817. p. 345-46.

bliotheca breve ejus contentum adtulit. Sed cum is libellus huc usque non nisi viro-
rum doctorum excerptis innotuerit, idemque tamen dignus videatur, qui integer pu-
blicetur, illum islandice et latine totum hic sistere in animum induximus.

Textus expresus est juxta bonum librum chartaceum formæ 4tæ, quem olim
posedit vir immortalis memoriæ Johannes Erixi, qui quamvis anno 1752 in Islandia
descriptus est, sua tamen accuratio testatur, se ex antiquiori bono Codice expresum
esse. Hunc comparando cum Codice Flateyensi Bibliothecæ Regiæ in Folio, in quo
narratio de Auduno columnas 828-830 complet, et cum Codice Arna-Magnæano n.
217. C. in Fol., patebit, nostrum in plerisque cum hisce prorsus consentire. Duo
tamen sunt loca, in quibus liber Magnæanus additamenta habet, quæ nostrum apo-
graphum ignorat: unus, in quo refertur, Audunum, cum ex itinere Romano redux
coram Rege Suenone comparere cuperet, post sacra vespertina id tentare non ausum
fuisse. Adjicitur ratio: "quia Rex sui que viri tum inebriati essent." Alter, ubi dici-
tur Rex cum Auduno vere pontes adiisse, naves spectaturus, quæ adornabantur mare
balticum adituræ. Dum hic navium statio memoratur, addit Codex Magnæanus:
"Roeskildia," notatque Suhmius, inde patere, quod Roeskildia tum ad sinum usque
Iforanum pertigerit. Ista additamenta, quæ meus liber ignorat, suspicione novitatis
haud carere videntur; nam cum Audunum prima vice pudor impedivisset ne Regi se
conspiciendum præberet, non mirum est, eodem pudore, qui plerumque auctus redit,
secunda vice eum deterritum fuisse a Rege adeundo. Ratio ergo, quam quidam Co-
dices adjiciunt, aulicorum ebrietas, aliòquin vera, imprimis in festis gravioribus; eo
tempore, heic a loco aliena est, cum Rex virique Regii mox ab ade sacra venientes
jam inebriati cogitari vix queant (Regem saltem tum prorsus sobrium fuisse ipsa hæc
historia docet), quamvis forte deinceps vespera labentē largius se invitaverint. Al-
terum "Roeskildia" additamentum glossema prorsus sapit, vero quidem haud repug-
nans, sed non necessarium, ideoque in textu non expectandum.

Epocham quod attinet, qua commentarii hujus eventa acciderunt, ea nec anno
1047 antiquior, nec anno 1064 recentior esse potest; illo enim post Magni Boni mor-
tem simultates inter Suenonem Alfrithidem et Haraldum Severum incepere; hoc inter
utrumque Regem, belli pertaxum, saltem dicis causa pax inita est. Intra hos sep-
tendecim annos itaque cadunt hujus libelli relationes.

Tempus conscripti commentarii censi poterit finis seculi XIIIii. Spirat
simplicitatem, ab omni fūco alienam, quæ sagas hujus seculi insignit. Seculo XIVto
recentior esse nequit, cum in Codice Flateyensi reperiatur. *) Verum licet brevitās
libelli major sit, quam ut stilus ejus certa sui indicia præbeat, licet auctor Islandus
Auduno, suo populari, nimium forte in narrando faverit, nativus tamen relationis
tenor, et certus veritatis index, et talis est, ut infra seculum XIIIium opusculum de-
primi non posse videatur.

In Codicibus nulla per Capita divisio reperitur. Eam ipse ita uti argumentum
jubebat, lectorum gratia, institui. Nec dubitavi juxta Codicem Flateyensem libel-
lum potius ex Auduno Vestfiordensi, quod accuratius videbatur, quam ex Auduno
Islando, ut meus Codex habet, denominare.

Docebit cæterum ipsa ejus lectio, eum, quantumvis brevem, ad mores, ritus
et ingenium Borealiū cognoscendum, haud esse inutilem. Illustrantur eodem Sep-
tentrionalium commercia; Regisque Danici Suenonis Alfrithidæ, aliunde nota, libe-
ralitas et munificentia novo hic et luculento exemplo illustratur, ea quidem tanto no-
tabilior, quo magis Regem Norvegicum, sui æmulum, vincere allaborabat.

*) Cfr. Müller's Sagabibliothek, p. 346.

Cap. I.

Audun hét madr Íslendískr ok Vestfirðskr at ætt, hann var madr félicill, ok þó at góðu kendr. Audun fór utan á einu sumri vestr þar í fiördunum med Norrænum manni er Þórir hét. Enn ádr [enn] Audun fór utan, lagdi hann mestan luta háar þels er hann átti fyrir móður sína, ok var þat ei meira enn tveggja misfira biörg.¹⁾ Síðan sigldu þeir í haf, [ok] gaf þeim vel byri ok tóku Noreg. Audun var hía þóri um veturinn. Um sumarit eptir fór Audun med þóri út til Grænaland²⁾ ok voru þar vetur annan. Þar keypti Audun eitt biarndýr velvanit, gaf hann þar vid alle þat[er] hann átti í fémunum, var dýr þat hit³⁾ mesta gerssemi þesskyns. A næsta sumri eptir fóru þeir aptr til Noregs, ok urdu vel reidfara. Þórir stýrimadr fór þá til bús síns, enn Audun feek lér far austr til Víkr, ok hafði dýr sitt med sér. Enn er hann kom til Oslo, geck hann á land med dýr sitt, ok leitadi⁴⁾ um herbergi medan hann dvaldi⁵⁾ þar, ætladi síðan suðr til Danmerkr, ok géfa Sveini kóngi dýrit. Enn þá var sem mest ægi⁶⁾ ok ófridr med Harald⁷⁾ kóngi ok Sveini[kón- gi.] Þá var þar Harald⁸⁾ kóngr í bænum, ok var honum skíótt sagt, at þar var kominn Íslendískr madr af Grænalandi med allspakt biarndýr. Kóngr sendi eptir Auduni. Ok er hann kom fyrir kóng qvaddi hann hann. Kóngr tók vel qvediu hans, ok mælti: ártu biarndýr þetta sem mikit gerssemi er? Hann sagði at svo var. Kóngr mælti: viltu selia ófs dýrit med slíku verdi sem þú keyptir? Ei vil ek þat herra, segir hann. Viltu þá, segir kóngr, at ek gefi þér tvö verd slík, ok mun þat réttara ef þú hefir gefit vid því alla eigu þína. Ei vil ek

Cap. I.

Audunus dicebatur vir Islandus, ex Vestfirðis oriundus, pauper quidem, sed honestis moribus. Is æstate aliqua domo proficiscebatur, cum Norvego, nomine Thorero. Sed prius quam emigrabat, maximam bonorum suorum partem matris suæ alimento destinabat; verum id non nisi duobus annis sufficiebat. Deinceps vela dantes ventum secundum habuerunt, et Norvegiam nacti sunt. Hieme Audunus cum Thorero erat. Sequentæ æstate Audunus et Thorerus Grönlandiam petierunt, ibique hiemem alteram trivère. Comparavit ibidem Audunus ursum bene cicurem, quem omnibus bonis suis redemit, animal quidem sui generis pretiosissimum. Proxima æstate ad Norvegiam reversi sunt felicissimo itinere. Tum Thorerus naclerus domum suam repetiit; sed Audunus itinere nautico orientem versus ad Vikiam tetendit, animal suum secum habens Osloam devecutus in terram cum animale exscendit, hospitium, dum ibi versaretur, quærens; sed deinceps ad Daniam proficisci cogitans, Regique Suenoni animal donaturus. Tum Regi Haraldo maxima cum Rege Suenone simultas intercescit. Regi huic, in urbe versanti, mox indicatum est, venisse e Grönlandia Islandum, qui ursum cicurem adsportaret. Misit Rex, qui Audunum arcesferent; is cum coram Rege veniebat, eum salutavit. Rex salutationem ejus benigne excepit, dixitque: ille ursus, istud cimelion tuumne est? respondit suum esse. Tum Rex, viue, inquit, eodem quo emisti, pretio id vendere? Nolo, ait, domine. Visne ergo, subjecit Rex, ut duplum tibi dem; id quod mihi tanto rectius vide-

tur,

¹⁾ Hættir H. ²⁾ Vetrar-fjörðr. H. ³⁾ Sægar H. ⁴⁾ Grænland H. ⁵⁾ Þat
⁶⁾ Hættir H. ⁷⁾ Hættir H. ⁸⁾ Hættir H. ⁹⁾ Leikvættir H. ¹⁰⁾ agt. H. ¹¹⁾ Hættir H.
¹²⁾ Harald kóngr var þar í Danmærk.

pat herra, segir hann. Viltu géfa mér þá, segir kóngur? Þat vil ek ok ei segir Audun. Hvat viltu þá afgéra, segir kongr? Audun svarar: þat sem ek hefi ádr ætlat, fara suðr til Danmerkr, ok géfa Sveini kóngi. Haraldr kongr mælti: hvert er heldr at þú ert madr ófróðr, svo at þú hefir ei heyrt gétit ófridar þess sem hér er milli landa, edr ætla- ar þú giptu þína svo mikla, at þú munir ná at fara Sveini kóngi gérsemi, þar sem adrir komast ei klaklaust þó naudsín beri til. Audun svarar: herra! þat er nú á yðru valdi, enn eingu mun ek játa öðru enn ek hefi sagt, ok ádr ætlat. Þá mælti kóngur: hvi mun ei þat ráð at þú farir sem Þér líkar; enn þat vil ek til skíla, at tu komir til mín þá er þú fer apr, ok seig mér hverfu Sveinn kóngur launar þér dýrit, kann vera at þú sért gíafumadr. Því vil ek heita segir Audun.

Cap. II.

Fór hann þegar ok féck sér far suðr til Danmerkr. Enn er hann kom þar þá var uppi hver peníngur fiár lá er hann átti, vard hann þá at bidia matar bæði fyrir sik ok dýrit. Kom hann þá til ármanns Sveins kóngrs þess er Aki hét. Audun bað hann fá sér vistir, svo hann mætti fæða sik ok dýrit þat hann ætladi at gefa Sveini kóngi. Aki svarar: selia mun ek þér vistir ef þú vilt. Ek hefi nú ecki til fyrir at gefa segir Audun, enn ek vildi þó giarnan komþa því til leidar at fara kóngi dýrit. Á þat máttu líta segir Aki at þú hefir þess ei ef þat sveltr til bana fyrir þér. Auduni þótti kostur þúgr, enn lá þó ei annat fyrir liggja líkara, þar sem þá var komit, urdu þeir þá á þat státtir at hann seldi Aka hálfu dýrit, með því skilyrði at þeir skyldu þá þegar báðir fara á kóngrs fund, ok skyldi hverutveggja vistir virða, sem Aki feck honum ok dýrit, enn Aki bæta Auduni svo mikit sem verð

tur; cum omnibus tuis bonis id redemeris. Id nolo, domine, ille dixit. Tum Rex: visne ergo eum mihi donare. Nec id volo, inquit Audunus. Rex ergo: quid vero inde facies? Id scilicet, quod dudum constitui; nimirum meridiem versus ad Daniam tendam, Regi Suenoni eum daturus. Regerit Haraldus: Tune rerum adeo ignarus es, ut nil audiveris de similitate hasce terras intercedente? Aut tantumne bonæ tuæ fortunæ confidis, ut speres te cimelion tuum Regi Suenoni traditurum; dum aliis, licet in negotiis longe gravioribus, non impune cessit id iter tentare? Respondit Audunus: hoc in tua potestate esto domine; sed ego sententiam non muto, nec aliud, quam quod dudum cepi, consilium capio. Dein Rex: curni ergo juxta tuam fiet voluntatem? verum unam addo conditionem: ut, cum revertaris, ad me venias, mihi que narres, quali præmio ob hoc animalis donum Rex Sueno te remuneratus fuerit; nam fortassis faventem in hac re fortunam habebis. Id se facturum Audunus promisit.

Cap. II.

Mox ergo iter aggressus, commodam ad Daniam proficiscendi occasionem nactus est. Huc ubi venit, consumtum erat, quicquid pecuniarum habebat, ideoque ad necessitatem adductus est, sibi suoque animali victum mendicandi. Adiit unum ex præfectis annonæ Regis Suenonis, cui nomen Ake erat, et ab eo alimentum sibi et animali, quod Regi donare cogitabat, expetiit. Respondit Akius: alimenta, si vis, tibi vendam; cum Audunus: at nil, inquit, habeo quod dare queam, sed idem tamen opportunitati animal Regi offerendi invitus renuntio. Regerit Akius, at id velim attendas, quod, si animal fame perierit, operam tu plane perdas. Auduno dura videbatur ea conditio, nec tamen quid aliud ageret reperiebat. Convenit ergo inter eos, ut dimidium animal Akio venderet, ea lege, ut uterque Regem adirent, ut, quod Akius illi et animali impendisset, æsti-

er, ef kóngi þætti betra hálfst dýrit. Þeir fóru báðir samt, þar til þeir fundu Svein kóng. Hann fagnadi vel Aka ármanni, enn spardi þann er fór með honum hver á madr væri er hann kendi ei. Audun svarar: ek er einn Íslendískr madr nýkominn af Noregi, enn ádr utan af Grænalandi, með allri eigu minni. Enn nú er þó áorðit mikit fyrir mér, ek á nú ei meira enn hálfst dýrit. Sagdi hann síðan kóngi allt hverfu farit hafði með þeim Aka. Kongr mælti: er þat satt Aki sem hann segir? Satt er þat, segit Aki. Kóngr mælti: þótti þér þat tilliggja þar sem ek hef pik settan yfir minn varnad, ok feingit þér mikit lien, at testia ok tálma þat er útlendr madr ok mér óknnr gerdist til at fara mér gérsemi, ok gaf þar til alla eigu sína, ok vorir hinir mestu úvinir láu þat at ráði; at láta hann fara í frídi; hygg at hverfu sannligt þér var slíkt at gera, ok er þat vonligt, at margt ok mikit skilii yður Harald kóng, er hann gaf honum fríd ok gríd. Nú veri þat makligt at þú létir ei at eins alla eigu þína, heldr ok lífit með. Enn þótt ek láti ei drepa pik at sinni, þá skaltu allt at einu þegar í stad burtu verda félaus úr ríki mínu, ok koma aldrei mér í auglýn. Enn ek kalla Íslendingr at þú géfir mér allt dýrit sem ádr, ok því öllu betr sem víst sá ok verd sem Aki feldi þér, enn hann átti at géfa. Audun þakadi kóngi ord sín ok þod, ok var hann þar um ríd. Enn Aki fór á burt ófégin, ok týndi miklu góðu fyrir þat hann ágirntist þat er honum heyrði ecki til.

maretur, utque Akjus Auduno quantum operæ pretium esset præstaret, si dimidia animalis pars Regi satisfaceret. Profecti uterque simul sunt, donec in Regem Sue- nonem inciderent. Ille Akium curatorem benigne excepit, quæsititque, quinam vir esset ipsi ignotus, qui eum sequeretur. Re- spondit Audunus: Sum ego Islandus, nu- per e Norvegia, sed antea longius e Grön- landia cum omnibus quæ possidebam, pro- fectus Deinceps autem res meæ inpros- pere admodum ceslere, cum non nisi di- midium animal habeam. Tum omnia quæ ipsum inter et Akium transacta essent, ex- posuit. Rex ad Akium conversus, verane, inquit, narrat? Id Akio affirmante, Rex subiecit: Tibine, quem meis bonis præfe- ci, quemque feudis ornavi, rectum vide- batur homini extero mihi que ignoto mo- ram et retardationem obijcere, qui mihi cimelia offerret, omnibus suis bonis redem- ta. Placuit vel maxime inimicis nomini nostro eum incolumem dimittere; cogita, num tibi honestum videatur ita agere; ve- rum videlicet te inter et Haraldum Regem, qui pacem ei et incolumitatem concessit, mukum discriminis interest. Merueras non modo omnes tuas fortunas, sed et vitam perdere. Verum licet te hac vice vita pri- vare nolim, tu tamen e vestigio bonis exu- tus e meo regno extorris eris, nec unquam ad meum conspectum amplius admitteris. Tibi autem, Islande, declaro, me totum animal, ut initio destinaveras, mihi datum censere, idque tanto potius, cum Akjus alimentum et pretium, quod dare debue- rat, tibi vendiderit. Audunus ob verba prolata et ob conditionem propositam Regi gratias egit, ibique aliquo tempore mora- tus est. Verum Akjus ex terra emigravit tristis admodum, bonisque exutus, quia videlicet quæ non sua essent, avide sibi ar- ripuerat.

Cap. III.

Audun var líða stund með Sveini kóngi áðr enn hann sagði sig fýfast á burt. Kongr svarar honum heldr feint, hvat viltu þá, segir hann, efat þú vilt ei með öðs vera? Ek vil ganga suðr til Róms, segir hann. Kóngur mælti: ef þú tækir ei svo gott ráð upp, þá mundi mér hafa miðk mislíkat, ef þú fýstist á burt heðan. Enn nú skal þetta með eingu móti tálma. Gaf kóngur honum þá sýlfur mikit, ok skipaði til umferdar hans, kom honum í forneyti með öðrum Rómferlum, ok bað hann vitja sín þá er hann kizmi aptr. Geck Audun suðr. Enn er hann fór sunnan aptr, tók hann sótt mikla, ok lá leingi, geingu þá upp peníngar allir þeir er Sveinn kóngur gaf honum. Enn felagar hans skildust við hann. Hann reis upp úr sóttinni, ok var vordinn miðk maðr ok máttdreiginn, enn þá eingir peníngar at næra sik við, tók hann þá stafkarls stig, ok bað sér matar. Kom hann þá aptr í Danmörk at páskum, þar sem Sveinn kóngur var. Var Audun þá sköllöttur ok klædlaus ok at öllu úfælligr, ok þordi hann ei at láta síá sik í siðlmenni, var hann þá í kyrkiskoti nockru laugardaginn fyrir páska, ok ætladi helst ad finna kóng er hann geingi til nóntíða. Enn er hann síá kóng ok hird hans fagurliga búna, þá skammadið hann sín at verða þeim fyrir augum. Enn er kóngur var geinginn til borda, þá fór Audun ok matadið undir hallarveggjum, sem síðr er pílagríma medan þeir hafa ei kastat staf ok skreppu, ætladi hann nú at láta kóng síá sik þá er hann geingi til náttfaungs. Enn svo mikit sem honum þótti fyrir um daginn, þá þordi hann nú hálfu síðr at láta kóng síá sik. Kongr þótti íst síá svip mans. Enn er kóngur geck frá kyrkiu, ok öll hirdin var inn komin í herbergit, þá snéri kóngur út aptr, ok mælti stundarhátt er hann var út komin: ef at nockur er hér svo nær sem mik grunar at mik villi finna, ok hafi varla frama til þá gangi hann nú fram, ok láti síá sik. Þá geck Audun fram, ok féll til fóta kóngi.

Kóngur

Cap. III.

Audunus, postquam brevi tempore apud Regem Suenonem fuerat, prae se tulit, cupere se inde proficisci. Rex gravate id ferens, quo ergo, inquit pergere vis, siquidem nobiscum morari piget? Ille: meridiem versus ibo, ait, Romam visurus. At Rex: nisi tam prudens consilium cepisses, valde mihi displicuisset, quod tam cito discedere velles; verum nunc nullam tibi moram obijciam. Dedit ergo ei argentum ad viaticum comparandum; assignavit illi alios itineris Romam faciendi socios, iussitque, ut, cum reverteretur, ipsum adiret. Sic ergo Audunus iter aggressus est. Inde revertens, in gravem morbum incidit, unde diu laborabat; atque ita consumptum est quicquid pecuniarum a Svenone acceperat, suique eum socii deseruerunt. Cum ex morbo surgebat, macilentus erat et languidus. Deficientibus pecuniis, egeni sumisit habitum cibum emendicans. Paschatis tempore in Daniam redux, ad locum venit, ubi Rex Sueno erat. Audunus tum calvus erat lacerisque vestibus et omnibus nominibus miser. Pudebat ipsum in hominum frequentia comparere, ideoque vigilia paschali in aliquo templi angulo latuit, cogitavitque in Regem incidere, cum hic sacra pomeridiana adiret. Verum Regem ejusque satellites concinne vestitos videns, coram illis se sistere erubuit. Rex ubi coenam adierat, Audunus ad palatii parietem confedit, ut mos est sanctorum peregrinatorum, qui scipionem et peram nondum abjecerint. Cupiebat, ut Rex, quando sacra vespertina adiret, ipsum videret. Verum si die Regi se conspiciendum praeberet veritus fuerat, nunc multo minus id ausus est. Videbatur sibi Rex spectrum hominis vidisse. Cum ergo ab aede sacra discedebat, omnesque satellites mansionem intraverant, Rex sese convertit, exiensque alta voce pronuntiavit: siquis, ut suspicor, adest, qui mecum loqui cupit, sed pudore forte, ne id faceret, huc usque fuerit impeditus, prodeat, atque se mihi sistat! Procescit ergo Audunus

Kóngur kændi hann at kalla, tók í hönd honum, ok bað Audun velkominn, ok hefir þú mikit skipast segir hann síðan við þáumst næst, svo at varla kenda ek pik. Leiddi kóngur hann þegar inn í herbergit. Enn hirdmenn hlóu at honum er þeir sáu hann. Kóngur mælti til þeirra: ei þúrfir þér at honum at hlæia, þótt yður sýnist hann vesfeligr at síá, hann hefir betr fyrir sálunni sed enn þér, ok mun því gudi sýnast hann ságr ok frídr. Lét kóngur þegar gera honum laug, ok þionadi honum hálsfr, gaf hann honum góð klæði ok lét gera til hans sem best; hrestist hann brátt er hann var maðr úngr. Var hann þar um ríð. Audun kunni vel at hafa sik í síðlmennti, var hann maðr ótirrinn, ordgætinn, ok ei margtaladr, líkadi öllum mönnum vel við hann. Enn Sveinn kóngur var hinn blíðasti til hans.

Cap. IV.

Þat var eitt sinn er áleid um vorit, at þeir töluduist við. Þá mælti kóngur: Þat er satt Audun at ek hefi ei til innt hvað þér þykir til haga at ek launi þér dyrit, skal þér kostur at vera leiogi með mér, ok mun ek gera pik skutullvein minn, ok veita þér þar með góðu virðing. Audun svarar: guð þakki yður herra ágiæt boð, ok alla þá samd er þér veitit mér, enn þat er mér at skapi at fara út til Íslands. Kóngur mælti: þetta sýnist mér miök undarlig för. Audun mælti: ei má ek þat vita herra, segir hann, at ek sit her hía yður í mikillri samd ok fallfælu, enn móðir mín troði staðkarls stig út á Íslandi, þvíat úti er sá tími er ek feck henni forlag, áðr ek fór utan. Kóngur mælti: þetta er vel talat ok góðmannliga ok muntu verða gjæfumadr. Sá einn hlutr var svo at mér mundi ei mislíka, at þú beiddist hédan á burt. Ver nú með mér þar til skip búast. Hann gerði svo. Einn dag er miök leid vorit, geck Sveinn kongr ofan á bryggjur, biuggu men þar skip sín til ymsra landa í Austurveg, eðr til Saxlands, eðr Svíþjóðar eðr

nus et ad Regis pedes se projecit. Rex eum vix agnitum, manu prehendit iussitque salvere. Dura, inquit, Audune expertus videris, ex quo simul eramus, adeo ut te vix recognoscerem. Tum eum mox intra mansionem induxit. Satellites eo confpecto riserunt. Verum Rex eos sic reprehendit: Non est, quod eum rideatis licet ad aspectu miser sit. Animæ suæ salutem melius quam vos prospexit; ideoque fortassis Deo pulcher & venustus videbitur. Rex mox lavacrum ei iussit parari, eique ipse ministravit, et eum bene vestiendum omnique ratione bene habendum curavit. Ille, quippe juvenis, cito vires resumit, ibique aliquo tempore mansit. Audunus in hominum frequentia bene se gerebat; erat quippe oratione non mordax, fando circumspectus, paucorumque verborum. Omnibus bene placebat, et Rex Sueno valde comem se erga eum præbuit.

Cap. IV.

Accidit, vere appropinquante, ut cum colloquerentur, diceret Rex: memini Audune, quod te non compellaverim de præmio, quo animalis donum compensari tibi placeat. Offero tibi conditionem ut diu mecum maneat, ut mihi sis scutellarius, tibi que ita magnam dignitatem tribuam. Respondit Audunus: Gratias tibi referat Deus, domine, pro honorifica conditione, omnique honore cuius mihi copiam fecisti, verum id in votis habeo, ut ad Islandiam proficiscar. Tum Rex, mira, inquit, mihi videtur ista profectio. Dein Audunus: non, ait, a me impetrare possum, ut apud vos in magno honore et laetitia sim, dum mater mea in Islandia ad mendicæ sortem reducta est: quippe tempus jam elabitur, ad quod ego peregrinationem moliens necessariam ei sustentationem providi. Subjecit Rex: bene hoc et honeste dixisti; fortunatus tu homo eris; verum ista quoque sola est excusatio, quæ mihi non displicet, cur tu discedere cuperes; sed esto mecum, donec naves instruantur. Sic ille faciebat. Vere

edr Noregs. Þá komu þeir Audun at einu skipi fögru, ok voru menn at, ok biuggu, þat var knör mikill. Kóngr mælti: hverfu lítst þér Audun á skip þetta? Hann lét vel yfir. Kóngr mælti: nú mun ek launa þér þarndýrit, ok géfa þér skip þetta með þeim farni sem eg veit vel hagar til Íslands. Audun þackadi kóngi giöf þessa sem hann kunni best. Enn er stund leid ok skipit var albúit, geingu þeir þá enn til strandar Sveinn kongr ok Audun. Þá mælti kóngr: með því þú vilt frá mér fara Íslendingr, þá skal ek nú ei letia þik; en þat hefi ek spurt at st er til hafna fyrir landi ydru, örafi mikil ok hætt skipum. Nú ef ei vill vel til takast, kann vera at þú briótir skipit ok týnist farmurinn; Lítt sér þat þá á at þú hafir fundit Svein, kóng ok gefit honum gersfemi. Feck kóngr honum þá skinnhofu mikla fúlla af sylfri, ok mælti: ei ertu með öllu félaus þótt brióti skipit ef þú heldr þessu. Verda má ok þat, segir kóngr, at þú týnir ei síðr þessu fé, hvar nýtr þú þá þess at þú gaffst Sveini kóngi gersfemi þína. Dró kóngr þá hring af hendi sér ok gaf Auduni. Þat var ágjaur gripr. Kongr mælti: þó svo illa verði at þú briótir skipit ok týnir öllu fénu ei ertu félaus ef þú kemr á land með ringinn, þvíat þat er hátt manna at hafa gull sitt á sér ef í skipbroti eru staddir; ok sér þá at þú hefir fundit Svein Kóng Ulfson ef þú heldr ringnum þótt þú látir annat fé. Enn þat vil ek leggja til ráds með þér at þú lógir ei ring þessum, því ek ann þér fullvel at njóta, nema þú pykist eiga svo mikirgott at launa nockrum göfugum manni at þér pyki hann þess maktigr, at þú gefir honum gersfemi, þá gef þú honum hringinn. Far nú heill, segir kóngr.

Vere vergente Rex aliquando pontes adiit, ubi naves adornabantur varias regiones, uti mare balticum, Saxoniam, Sueciam vel Norvegiam adituræ. Venerunt uterque ad pulchram aliquam navim in qua armanda homines occupati erant; et is quidem magnus erat phafelus. Hic Rex, quomodo inquit, ista tibi placet navis? Belle placet, ait ille. Tum Rex: jam ergo tibi remunerabor urfi donum, tibi que hanc navim donabo cum mercibus, quæ in Islandia sint commodissimæ. Audunus optimas quas poterat gratias Regi agebat. Aliquanto post cum instructa erat navis, uterque Rex et Audunus litus adivère. Rex ad eum hoc alloquio se convertit: Siquidem Islande a me vis discedere non te morabor; verum audivi, in tua terra malos esse portus, deferta vasta, magnasque viarum difficultates. Jam siquid humanitus tibi acciderit, fieri potest, ut navim frangas mercesque perdas, tumque nemo ex tuo aspectu divinare queat, te Regem Suenonem adiisse resque pretiosas illi donavisse. Rex illi pescia dedit argento plena; dixitque: si hæc tenes, tu, si naufragus eris, haud prorsus bonis orbaberis. Verum, pergite Rex, fieri tamen potest, ut hanc quoque gazam perdas, quid tum tibi prodest, Regi Suenoni tuum cimelion dedisse. Detrahit ergo armillam, quæ quidem pretiosissima erat, suæ manui, deditque Auduno. Haud, inquit, inops prorsus eris, si cum armilla in terram veneris; nam nautarum mos est, ut, vel in naufragio, aurum corpore gerant; patebit ergo te cum Rege Suenone Ulfida fuisse, si cæteris omnibus perditis hanc armillam servaveris. Verum tibi auctor ero, ut hunc annulum, cujus prosperum usum tibi ex animo adprecor, non dimittas, nisi eximio alicui viro tantum boni remunerandum habere tibi videaris, ut is præcipue dignus sit, cui hoc cimelium dones; illi tu annulum dato dixit Rex atque sic valero!

Cap. V.

Síðari lét Audun í haf, ok kom við Noreg, ok þegar hann spurdi hvar Haraldr kóngur var, þá fór hann til fundar við hann sem hann hafði heitið. Kom Audun fyrir Haraldr kóng, ok þvaddi hann. Kóngur tók vel qvediu hans. Sit hér ok dreck með óls segir kóngur. Audun gerði svo. Þá spyr Haraldr kóngur: hveriu launadi Sveinn kóngur þér dyrt? Því herra segir Audun, at hann þá þat at mér. Launat mundi ek þér hafa, segir kóngur. Hveriu launadi hann meira? Audun svarar: hann gaf mér sylfur til sudurgaungu. Kóngur svarar: mörgum mánni gefr Sveinn kóngur fé til sudurgöngu ok annara nauðfýnia, þótt ecki færi honum gerfemar. Hvat er enn fleira? Audun segir: hann baud mér at gera mik skutul svein sinn, ok veita mér mikla sæmd þar með sér. Vel var þat mælt segir kóngur; en launa mundi hann fleira? Audun mælti: hann gaf mér knör einn mikinn með hinum besta farmi. Þat var stórmannligt framlag, segir kóngur enn launat muði ek þér hafa; edr launadi hann þér fleira? Audun svarar: Gaf hann mér enn leðurhofsú mikla fulla af sylfri, ok qvad mik þá ei félausan ef ek hélda því, þóat skip mitt bryti við Ísland. Kóngur svarar: Þat var ágíatliga gefit ok fyrirhugsat, ok þat munda ek ei gjört hafa. Laus munda ek þykjast ef ek gjæfi þér skipit með farmi. Hveriu launadi hann þér fleira? Svo var herra, segir Audun, hann gaf mér hring penna, sem ek hef á hendi, kalladi svo mega til bera at ek týndi skipinu ok fé öllu, sagði mik þó ei félausan ef ek ætti ringinn, ok bað mik ringnum ei lóga, nema ek þættunf eiga nockrum tignum mánni svo gott at launa at ek vilda gefa hann; enn nú hefir ek þann fundit, því at þér áttut kost herra at taka frá mér dýr mitt ok svo lífitt með, enn þér létut mik fara í frídi þángað sem adrir náðu egi. Kóngur tók blíðliga við gjöfnni, ok gaf Auduni þar í móti góðar gjafir áðr þeir skildu. Audun fór til Íslands þegar hit sama sumar,

ok

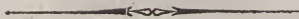
Cap. V.

Dein Audunus vela ventis, dedit, et ad Norvegiam tetendit. Quæsit mox ubi Rex Haraldus esset, profectusque est, promissi memor, ut eum conveniret. Ad Regem admisus eum salutavit. Rex salutationem benigne excepit, dixitque: Adfide et pota nobiscum. Id fecit Audunus. Quæsit tum Haraldus: Quomodo animalis donationem Rex Sueno tibi remuneratus est? Ita domine, inquit Audunus, ut illud a me acciperet. Verum præmium insuper tibi dedissem, ait Rex, quomodo ultra ille te remuneratus est? Respondit Audunus: pecuniam ad iter sanctum suscipiendum mihi dedit. Tum Haraldus: verum multis, a quibus res pretiosas non accepit Rex Sueno, pecuniam et res necessarias ad religiosa itinera suppeditat. Quid amplius? Oblulit mihi scutellarii munus magnamque dignitatem si cum eo manere vellem. Id quidem bene, subiecit Rex, at num plura tibi donavit? Respondit Audunus: dedit mihi magnum phaselum cum optimis mercibus. Id vero erat generosissime tibi providere, inquit Rex; sic et ego te fuisset remuneraturus. Numquid plura accepisti? Dedit mihi, ait Audunus, peram pelleam argento plenam, addens, me, si vel navis ad Islandiam frangeretur, dum illam tenerem, haud bonorum inopem fore. Tum Rex: generose hoc et provide datum; nec tamen id ego fecissem; nam navim cum mercibus donando satis me dedisse existimassem. Num insuper plura accesserunt? Ita quidem Domine, perrexit Audunus, dedit mihi hanc armillam quam manu gero; quippe monebat fieri posse, ut navi submersa omnia amitterem, tum quidem me, dum annulum servarem, haud omnino egenum esse; rogavit, ut armilla me privari non sinerem, nisi honorato alicui viro tantum me debere iudicaret, ut ad gratum animum testandum ipsi eam dare vellem. Talem vero te invenī Domine; nam penes te erat et animal et vitam mihi adimere, sed non solum me incolumem di-

mi-

ok þótti vera hinn mesti gjafumadr. Frá þessum Auduni var kominn Þorstein Gíðufon, ok endar hér frá honum at segja.

misisti, sed etiam illuc, quo omnibus aliis prohibitum erat, proficisci pariebare. Hoc donum placide Rex accepit, et Auduno vicissim splendida, antequam a se discederent, dedit munera. Eadem æstate Audunum mox ad Islandiam profectus, homo in negotiis suis felicissimus habebatur. Ab hoc Auduno genus suum ducēbat Thorsteinus Gíða filius. Atque hic quidem ejus historia explicat.

Docet historiola, quam expresimus, quomodo princeps civem, cives principem, ille liberalitate, hic sincero animi devoti studio, uterque alterum mente benevola vincere certaret. At quid antiqua exempla quærimus, cum inter nos quotidiana id experientia demonstret? Mutui inter Optimum nostrum Principem civesque affectus hocce festo, quo de quinquagesimo Regis Augustissimi natali jubila veri nominis agit patria, vel maxime meminisse juvabit. Videlicet Universitati Regiæ Havniensi, memoria diei XXVIIIvi Januarii cogitationem Augustæ in Academiam beneficentiæ vividam quotannis repetit, verum hoc anno vel vividissimam, quippe cum integri semiseculi benefacta animis admoveat. Nulli ergo dubitamus, quin juvenes nostri, haud minus quam Academia doctores gratum Regi animum testaturi, uti præcedentibus annis diligentia studioque favorem Regium meruere, ita hoc quoque, vel auctis sedulitatis stimulis, quæ in annum 1818 in variis scientiis proponantur, themata tractare, et in iis suas vires experiri velint. Sunt vero sequentia:

IN THEOLOGIA.

Investigatis ecclesiæ Africanæ originibus, enarrentur incrementa ejusdem usque ad finem seculi secundi.

IN JURISPRUDENTIA.

Comparatione leges inter Bonusforum patriasque diligenter instituta, quatenus illæ quidem longe his majorem auctoritatem lite mota judici in tota causa civili instruenda tribuant, quale pretium cum huic, tum illi judicii formæ statuendum est, si non solum ejus habeatur ratio, quomodo litæ privatorum melius faciliusque ad justum exitum perducantur, sed et ad libertatem civilem non facile infringendam respiciatur?

IN MEDICINA.

Exponere theoriam chemico-pathologicam adaucti vel diminuti caloris in febribus.

IN PHILOSOPHIA.

Exposita notionum, quas homines vocabulo naturæ exprimere soleant, varietate, eaque, quantum fieri queat, ad unum constantemque sensum revocata, diligens explicatio detur ideæ hocce vocabulo insignitæ.

IN MATHESI.

Construere tabulam, cujus ope, longitudine et latitudine geographica duorum locorum data, distantia inter ea intercepta, commode inveniri possit. Supponitur terram esse globum atque 15 milliaria æqualia esse uni gradui circuli maximi.

IN HISTORIA.

Fata scholæ atheniensis a tempore inde subactæ Romanorum armis Græciæ ad a. 529, quo eadem edicto Justiniani Imperatoris plane abrogata est, ita illustrentur, ut intelligatur, quinam per illud temporis spatium ex hoc instituto ad literas et humanitatem redundaverint fructus.

IN PHILOLOGIA.

Deperditi operis Aristotelei "*πολιτεία*" fragmentis, quotquot super sunt, diligenter collectis, et variis de eodem priscorum scriptorum sententiis allatis, exponantur hujus operis argumentum atque momentum.

IN ÆSTHETICIS.

Sammenhængen imellem et Digts Indhold og dets Metrum, og Metrumets Vigtighed i denne Henseende, forlanges oplyst ved Exempler af de vigtigste ældre og nyere Versarter.

IN HISTORIA NATURALI:

Novis disquisitionibus anatomicis in vesicam aëream piscium indigenarum, imprimis Anguillæ, Gadorum, Percarum et Cyprinorum, instituendis, exploretur, quam de functione hujus partis aërisque ejus inclusi hypothesis Zoologorum, anatomia magis confirmetur.

Ad celebrandum itaque quinquagesimum natalem MONARCHÆ NOSTRI AUGUSTISSIMI **FREDERICI SEXTI**, panegyryn indicit UNIVERSITAS REGIA HAVNIENSIS. Auctore COLLEGIO REGIO, *quod rem academicam et scholasticam apud nos moderatur*, habebitur hic conventus die XXXImo Januarii in Auditorio Domus Regiæ h. XII. Rector Universitatis **CLAUDIUS FREES HORNEMAN**, *Doctor et Professor Theologiæ Publ. Ordinarius, atque Ordinis Danebrogici Commendator*, cathedram conscendet, et oratione publica: *Bellum et pax, ad hominis sentiendi rationem formandam, ad indolem hominis emendandam aut corrumpendam quid possint efficere*, paucis exponet. Dein Censorum judicia de commentationibus Civium nostrorum hoc anno elaboratis præleget, victoribus præmia, ruptis quæ nomina celant schedulis, sua assignabit, palmamque honorificam gratulabitur. Faustis et sinceris pro Rege Optimo totaque Domo Regia votis totius Universitatis nomine suscipiendis orationem finiet.

Ut dies XXVIIIus Januarii Regi Augustissimo frequentissime redeat, solido semper gaudio agendus, vovete nobiscum et auguramini, omnes Musarum patriarum amatores et cultores, atque hoc festum, quo nullum nobis solennius, vestra frequentia concelebrate!

Dabamus Havniæ d. XXVI. Januarii Anno MDCCCXVIII.

SUB UNIVERSITATIS SIGILLO.

